

Oświadczenie

Oświadczenie w sprawie przetwarzania danych osobowych w kontekście ponownego otwarcia granic w następstwie pandemii COVID-19

Przyjęte 16 czerwca 2020 r.

Europejska Rada Ochrony Danych przyjęła następujące oświadczenie:

1. W komunikacie Komisji w sprawie trzeciej oceny stosowania tymczasowego ograniczenia dotyczącego innych niż niezbędne podróży do UE od 11 czerwca 2020 r. państwa członkowskie strefy Schengen i państwa stowarzyszone w ramach Schengen wzywa się do zniesienia kontroli na granicach wewnętrznych do 15 czerwca 2020 r. oraz do przedłużenia tymczasowego ograniczenia innych niż niezbędne podróży do UE do 30 czerwca 2020 r. W komunikacie przedstawiono również podejście do stopniowego znoszenia ograniczenia po tej dacie, co jest zgodne ze wspólnym europejskim planem działania prowadzącym do zniesienia środków powstrzymujących rozprzestrzenianie się COVID-19, uzgodnionym przez Radę Europejską 26 marca 2020 r.
2. W związku z tym 15 czerwca 2020 r. niektóre państwa członkowskie zaczęły stopniowo znosić środki podjęte w celu zwalczania pandemii COVID-19, w tym ograniczenia swobodnego przepływu osób na rynku wewnętrznym i w strefie Schengen, a także w odniesieniu do wjazdu obywateli państw trzecich przez granice zewnętrzne UE. Plany stopniowego znoszenia ograniczeń obejmują środki mające na celu kontrolę przepływu osób wjeżdżających na terytorium EOG i/lub podróżujących po terytorium EOG. Podobne krajowe środki podejmowane są przez państwa członkowskie EOG/EFTA, należące do Europejskiej Rady Ochrony Danych, jako państwa stowarzyszone w ramach Schengen.
3. Chociaż EROD jest w pełni świadoma znaczenia podstawowego prawa do ochrony zdrowia, wspomniane środki nie mogą w żadnym przypadku ograniczać podstawowych praw i wolności osób oraz w szczególności prawa do ochrony danych. Oświadczenie to opiera się zatem na próbie znalezienia równowagi między przedmiotowymi prawami podstawowymi w kontekście obecnej pandemii COVID-19.
4. Otwarcie granic jest możliwe między innymi dzięki przetwarzaniu różnych rodzajów danych osobowych na granicach. Ogólnie rzecz biorąc, celem przetwarzania danych jest zapobieganie pandemii i jej kontrolowanie poprzez ograniczenie czynników ryzyka za pomocą określonych środków. Środki obecnie przewidziane lub wdrożone przez państwa członkowskie obejmują na przykład

przeprowadzanie testów na obecność COVID-19, wymóg posiadania zaświadczeń wydawanych przez pracowników służby zdrowia oraz korzystanie z dobrowolnej aplikacji służącej ustalaniu kontaktów zakaźnych¹. Większość środków wiąże się z koniecznością przetwarzania danych osobowych w pewnym zakresie. Kategorie zbieranych danych mogą obejmować np. dane kontaktowe, dane dotyczące zdrowia i dane o lokalizacji.

5. Jak wcześniej stwierdziła EROD, ochrona danych nie utrudnia walki z pandemią COVID-19. Ustawodawstwo w dziedzinie ochrony danych ma nadal zastosowanie i pozwala na skuteczne reagowanie na zjawisko pandemii, jednocześnie chroniąc podstawowe prawa i wolności. Przepisy o ochronie danych, w tym mające zastosowanie właściwe prawo krajowe, umożliwiają już przeprowadzanie operacji przetwarzania danych niezbędnych do walki z rozprzestrzenianiem się pandemii, takiej jak pandemia COVID-19.
6. W związku z tym EROD wzywa państwa członkowskie do przyjęcia wspólnego europejskiego podejścia przy podejmowaniu decyzji, które operacje przetwarzania danych osobowych są niezbędne do ograniczenia ryzyka rozprzestrzeniania się pandemii, przy jednoczesnym poszanowaniu podstawowych praw i wolności osób. Przy podejmowaniu decyzji o tym, jakie środki są niezbędne, państwa członkowskie muszą przestrzegać praw podstawowych określonych w Karcie, prawa do prywatności i ochrony danych, jak również ogólnych przepisów o ochronie danych. EROD podkreśla, że przetwarzanie danych osobowych w tym kontekście musi być niezbędne i proporcjonalne. W świetle tych zasad środki powinny być również oparte na dowodach naukowych. Ponadto EROD przypomina, że należy zapewnić spójną ochronę danych osobowych w całej Unii i w całym EOG, niezależnie od tego, gdzie znajdują się osoby, których dane dotyczą.
7. W szczególności EROD podkreśla, że niektóre aspekty przepisów o ochronie danych wymagają szczególnej uwagi ze strony państw członkowskich, tj.:
 -) **Zgodność z prawem, rzetelność i przejrzystość.** Przetwarzanie danych w ramach wdrażanych środków musi być przejrzyste i rzetelne dla osoby, której dane dotyczą, i opierać się na właściwej podstawie prawnej, o której mowa w art. 6, a w przypadku przetwarzania szczególnych kategorii danych – w art. 9 RODO. Ponadto osobie, której dane dotyczą, należy przekazywać stosowne i odpowiednie informacje w jasny i łatwo dostępny sposób.
 -) **Ograniczenie celu.** Przetwarzanie powinno ograniczać się do celu zwalczania pandemii COVID-19, zapobiegania rozprzestrzenianiu się pandemii w wymiarze transgranicznym oraz ułatwiania świadczenia niezbędnej opieki zdrowotnej. Cel powinien być określony dla każdego administratora danych i dla każdej operacji przetwarzania.
 -) **Minimalizacja danych.** Państwa członkowskie powinny przetwarzać tylko te dane, które są adekwatne, prawidłowe, stosowne i ograniczone do tego, co jest niezbędne do osiągnięcia określonego celu, dla którego są przetwarzane.
 -) **Ograniczenie przechowywania.** Państwa członkowskie powinny dopilnować, aby dane były przechowywane jedynie przez krótki czas i w każdym przypadku nie dłużej niż jest to niezbędne do celów przetwarzania.

¹ Zob. „Wytyczne 04/2020 w sprawie wykorzystywania danych o lokalizacji oraz narzędzi służących ustalaniu kontaktów zakaźnych w kontekście pandemii COVID-19” oraz „Oświadczenie w sprawie wpływu interoperacyjności aplikacji służących ustalaniu kontaktów zakaźnych na ochronę danych”.

-) **Bezpieczeństwo danych.** Państwa członkowskie powinny zapewnić odpowiedni poziom bezpieczeństwa poprzez wdrożenie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych w celu zabezpieczenia danych na podstawie oceny ryzyka, na przykład przy użyciu pseudonimizacji i odpowiedniego stopnia szyfrowania w przypadku przetwarzania danych o charakterze wysoce osobistym, takich jak dane dotyczące zdrowia i dane o lokalizacji.
 -) **Uwzględnienie ochrony danych w fazie projektowania i domyślna ochrona danych oraz ocena skutków dla ochrony danych.** Państwa członkowskie powinny wdrożyć zasady dotyczące uwzględniania ochrony danych w fazie projektowania oraz dotyczące domyślnej ochrony danych wraz z oceną skutków dla ochrony danych, w stosownych przypadkach².
 -) **Wymiana danych osobowych.** Dane osobowe należy przekazywać podmiotom przetwarzającym dane osobowe wyłącznie na podstawie umowy o przetwarzaniu danych. Państwa członkowskie powinny, w stosownych przypadkach, wyraźnie określić w takiej umowie zakres obowiązków organu publicznego, który działa w charakterze administratora danych, oraz podmiotu przetwarzającego dane zgodnie z art. 28 RODO. Wymiana danych z innymi administratorami może mieć miejsce wyłącznie w przypadku, gdy istnieje odpowiednia podstawa prawna.
 -) **Zautomatyzowane podejmowanie decyzji w indywidualnych przypadkach.** Decyzja o zezwoleniu na wjazd do danego kraju nie powinna opierać się wyłącznie na dostępnych technologiach. W każdym przypadku decyzja taka powinna podlegać odpowiednim zabezpieczeniom, obejmującym przekazywanie konkretnych informacji osobie, której dane dotyczą, oraz prawo do uzyskania interwencji człowieka, prawo do wyrażenia własnego stanowiska, prawo do uzyskania wyjaśnienia co do decyzji wynikłej z takiej oceny oraz prawo do zakwestionowania takiej decyzji. Taki środek nie powinien dotyczyć dzieci.
8. Ponadto EROD podkreśla **znaczenie uprzednich konsultacji z właściwymi krajowymi organami ochrony danych, w przypadku przetwarzania przez państwa członkowskie danych osobowych w tym kontekście**, mających na celu ułatwienie prawidłowego stosowania przepisów o ochronie danych.

W imieniu Europejskiej Rady Ochrony Danych

Przewodnicząca

(Andrea Jelinek)

² Zob.: [„Wytyczne Grupy Roboczej Art. 29 dotyczące oceny skutków dla ochrony danych \(wp248rev.01\)”](#) – zatwierdzone przez EROD